



۱۴۹۲۲۴۸

اقتصاد اجتماعی

رفتار بازار در یک محیط اجتماعی

گری بکر و کوین مورانی

ترجمه:

دکتر وحید مهربانی

عضو هیات علمی دانشگاه تهران

سروش‌شناسه	بکر، گری استنلی، ۱۹۳۰ - ۲۰۱۴ م. (Gary S. Becker)
عنوان و پدیدآور	اقتصاد اجتماعی: رفتار بازار در یک محیط اجتماعی / نویسنده: گری بکر و کوین مورفی ترجمه: دکتر وحید مهربانی
مشخصات نشر	تهران: نور علم.
مشخصات ظاهری	۲۲۸ص: نمودار، مصور.
شابک	۹۷۸-۶۰۰-۱۶۹-۲۳۲-۱
وضعیت فهرست‌نویسی	بر اساس اطلاعات فیبا (فهرست‌نویسی پیش از انتشار).
یادداشت	عنوان اصلی: Social economics : market behavior in a social environment, 2000.
موضوع	اقتصاد -- جنبه‌های جامعه‌شناختی
موضوع	روابط اجتماعی -- جنبه‌های اقتصادی
موضوع	اقتصاد اجتماعی -- رفتار بازار.
شناسه از رده	مورفی، کوین ام. Murphy, Kevin M.
شماره اف‌ف	مهربانی، وحید؛ ۱۳۵۹، مترجم.
رده بندی کنگره	۱۳۹۶ الف ۷ ب ۸ / ۵۴۸ HM
رده‌بندی دیویی	۳۰۶۱

نشر نور علم: تهران - خیابان دریا - ۱۲ فروردین - نبش نظری پ-۹۸ - تلفن: ۶۶۴۰۵۸۹۴ و ۶۶۴۰۵۸۸۰
 ۰۹۱۲۰۰۳۴۲۱@nooreelm@yahoo.com فروشگاه در تهران: دانشکده اقتصاد دانشگاه تهران

عنوان: اقتصاد اجتماعی: رفتار بازار در یک محیط اجتماعی

نویسنده: گری بکر و کوین مورفی

ترجمه: دکتر وحید مهربانی - عضو هیات علمی، دانشگاه تهران

ناشر: نور علم

شمارگان: ۵۰۰ جلد

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۶۹-۲۳۲-۱

نوبت چاپ: اول بهار ۱۳۹۶

چاپ و صحافی: الغدير

قیمت: ۱۷۰۰۰ تومان

فروشگاه در تهران: دانشکده اقتصاد دانشگاه تهران پایگاه اینترنتی: www.nooreelm.com

موبایل کار: در صورت عدم دسترسی به کتابهای این انتشارات، از طریق تماس با شماره زیر
 ۰۹۱۲۳۳۴۲۲۹ کتابها با پست به تمام نقاط ایران ارسال می شود.

بخش اول: اثر سرمایه اجتماعی بر رفتار بازار ۱

فصل اول: اهمیت تعاملات اجتماعی ۳

۱- مقدمه ۳

۲- قیمت‌ها در متون درسی ۶

فصل دوم: نیروهای اجتماعی، ترجیحات و رابطه مکملی ۹

۱- مقدمه ۹

۲- تعاملات اجتماعی و بازار ۱۳

۳- نابرابری ۱۹

۴- ارتباط متقابل عادت‌ها و سرمایه اجتماعی ۲۰

۵- در مثال ۲۳

فصل سوم: آیا زمانی که سرمایه اجتماعی اهمیت دارد،

انتخاب‌ها «عقلانی» هستند؟ ۲۹

بخش دوم: تشکیل سرمایه اجتماعی ۳۶

فصل چهارم: دسته‌بندی از طریق ازدواج ۳۷

۱- تعارض در بازارهای ازدواج ۳۷

۲- دسته‌بندی تعادلی با وجود قیمت‌های انعطاف‌پذیر ۴۰

۳- نوع دوستی و عشق ۴۵

۴- خروج از عشق ۵۴

۵- آیا بازارهای ازدواج سبب سرمایه‌گذاری بهینه در سرمایه انسانی می‌شوند؟ ۵۶

۶- خلاصه ۶۰

فصل پنجم: جداسازی و ادغام در محله‌ها ۶۳

۱- همسایه‌های «خوب» ۶۳

۲- جداسازی و ادغام با وجود قیمت‌های رقابتی ۶۷

۳- تفاوت در امکانات رفاهی ۷۵

۴- رقابت و کارایی ۸۲

۵- رقابت و ورود آزاد به محله‌ها ۸۹

۶- جداسازی توسط دولت‌ها ۹۵

فصل ششم: بازار اجتماعی برای آثار هنرمندان بزرگ و سایر اقلام کلکسیونی ۱۰۱

۱- انگیزش: اقدام اجتماعی در مقابل دوردست ۱۰۱

۲- شرایط عرضه ۱۰۲

۳- قیمت‌گذاری آثار هنرمندان بزرگ و سایر کالاهای کلکسیونی ۱۰۵

۴- کپی‌ها و نسخه‌های جعلی ۱۱۱

فصل هفتم: بازارهای اجتماعی و تشدید کیفیت: دنیای بازنگاری شده و بلن ۱۱۷

۱- مقدمه ۱۱۷

۲- تقاضای اجتماعی برای کالاهای باکیفیت بالا ۱۱۸

۳- کیفیت‌های تشدید شده و کارایی ۱۲۹

۴- علائم تجاری و حق انحصاری اثر ۱۳۱

پیوست ۷- الف ۱۴۰

فصل هشتم: منزلت اجتماعی و نابرابری ۱۴۹

۱- مقدمه ۱۴۹

۲- منزلت و درآمد ۱۵۲

۳- خرید منزلت ۱۵۵

- ۴- توزیع خصوصی درآمد ۱۵۸
- ۵- نابرابری درآمد «بهینه از لحاظ اجتماعی» ۱۶۸
- ۶- سرمایه‌گذاری‌های کارآفرینانه و پرمخاطره در مقابل بخت‌آزمایی‌ها ۱۷۲
- ۷- منزلت، مقام و کارآیی ۱۷۴
- ۸- الف: تخصیص بخت‌آزمایی ۱۷۸

بخش سوم: خواسته‌های زودگذر، مُدها و هنجارها ۱۸۵

فصل نهم: خم استه‌های زودگذر و مُد ۱۸۷

- ۱- مقدمه ۱۸۷
- ۲- خواسته‌های زودگذر ۱۸۸
- ۳- مُدها ۱۹۷

فصل دهم: شکل‌گیری هنجارها و ارزش‌ها ۲۰۳

- ۱- مقدمه ۲۰۳
- ۲- عوامل مؤثر بر شکل‌گیری هنجارها ۲۰۵
- ۳- عادت‌ها و شکل‌گیری هنجارها ۲۱۶

منابع ۲۲۲

پیشگفتار مترجم

تعریف علم اقتصاد و انتظاری که از آن می‌رود تغییر و تحول شگرفی در اطوار مختلف زمان یافته است. این امر امروزه به فراتر از «علم تبیین فرآیندهای تولید، توزیع و مصرف» در چهارچوب رفتار تصمیم‌سازی بر اساس صرفاً عوامل اقتصادی گام نهاده است بلکه اکنون مفهوم بازار به گونه‌ای تعمیم یافته که تأثیر نیروهای اجتماعی را نیز در بر می‌گیرد. این تحول ناشی از در هم تنید شدن حوزه‌های مختلف علوم انسانی و ظهور مباحث و نظریه‌های بین رشته‌ای بوده است که از جمله آن می‌توان به نفوذ علوم اجتماعی به علم اقتصاد و درگیر ساختن تحلیل‌های اقتصادی با مسائل جامعه‌شناسانه و روان‌شناسانه اشاره نمود.

این پیوند مبارک تجربه اقتصادی محض با پدیده‌های اجتماعی واقعی یک دستاورد و گامی رو به جلو در هر دو حوزه اقتصاد و علوم اجتماعی محسوب می‌شود و مسلماً به پیشرفت آنها کمک می‌کند. نظریه اقتصاد را دیگر می‌توان به عنوان قالبی برای تبیین رفتارهای انسانی تعبیر نمود که بر اساس آن بسیاری از رفتارهای اجتماعی را نیز می‌توان توضیح داد. شاید بتوان چنین ملغمه‌ای را «اقتصاد اجتماعی» نامید که علاوه بر تأثیرپذیری رفتار اقتصادی افراد از محیط و خصوصیات اجتماعی خود و دیگران، اکنون با ناطعیت می‌توان اقتصاد اجتماعی را شاخه تقریباً نوظهوری در علم اقتصاد تلقی نمود که روش‌ها و ابزارهای بسیار مستعد گسترش هر چه بیشتر است.

کتاب پیش رو از لحاظ عنوان از محدود متون اقتصاد اجتماعی است که توسط بکر و مورفی، دو استاد دانشگاه شیکاگو نگاشته شده است. البته اگر بخواهیم نگاه فراتر از عنوان کتاب داشته باشیم، این اثر صرفاً یکی از کتاب‌های مرتبط با موضوع وسیع اقتصاد اجتماعی است که بکر این دانشمند بزرگ، برجسته و نابغه که متأسفانه اخیراً (اردیبهشت ۱۳۹۳) از دنیا رفته است، در این عرصه به عنوان پیشگام آن شناخته می‌شود تا آنجا که در نهایت به اعطای جایزه نوبل اقتصاد به او در سال ۱۹۹۲ منجر شد. آنچه که موجب انتخاب بکر به عنوان برنده این جایزه شد، عبارت بود از کاربرد نظریه اقتصادی (اقتصاد خرد) در تبیین پدیده‌های اجتماعی. در واقع، باور بکر این بود که وجه تمایز علم اقتصاد با سایر رشته‌های علوم اجتماعی، در رویکرد اقتصاد نهفته است نه در موضوع آن. بر این مبنا، طیف گسترده و متنوعی از

موضوعات زمینه اصلی نظریه پردازی و مطالعات بکر را تشکیل می‌داد که عبارت بودند از خانواده، ازدواج، طلاق، باروری، سرمایه انسانی، سرمایه اجتماعی و برخی مقوله‌های مرتبط دیگر که بیشتر آنها در همین کتاب مورد توجه قرار گرفته‌اند.^۱

روش شناسی بکر در تحلیل مسائل مختلف که در این کتاب نیز به چشم می‌خورد سه جزء اصلی را در برمی‌گیرد: (۱) رفتار حداکثرسازی، (۲) تعادل بازار و (۳) رجحانهای باثبات. مجموعه مطالعات بکر دو پیام مهم را به طور ضمنی در بر می‌گیرد: یکی توانایی نظریه اقتصادی در توضیح مسائلی که ظاهراً خارج از حوزه اقتصاد قرار دارند و دیگری دفاع از چهارچوب فکری نئوکلاسیک در مقابل انتقادهایی که عدم توجه به فرهنگ، نژاد، طبقه، شأن و منزلت و غیره را به عنوان ضعف الگوی اقتصاد مرسوم معرفی می‌کنند. این دستاورد بکر به وضوح نشان می‌دهد که الگوی اقتصادی مبتنی بر نظریه مطلوبیت و عرضه و تقاضا آنقدر توانمند است که تاثیر آن به قدری که در مجموع «نهاده» خوانده می‌شود را در رفتار اقتصادی تبیین نماید.

با توجه به اهمیت موضوع و قلت منابع فارسی بر آن شدم تا کتاب اقتصاد اجتماعی را به فارسی ترجمه کنم تا شاید برای سرتاهندگان به این حوزه مفید باشد. محور اصلی این کتاب بحث بر سر چگونگی تأثیرگذاری نگرشهای اجتماعی بر رفتار بازارهاست به نحوی که اساس آن را نظریه مطلوبیت تشکیل می‌دهد. در حقیقت نویسندگان این کتاب سعی کرده‌اند تا مرزهای نظریه انتخاب عقلانی در اقتصاد را گسترش دهند و نشان دهند که انسان‌ها جدا و مجزا از یکدیگر نیستند بلکه به جامعه‌ای تعلق دارند که نگرشهای اجتماعی و فرهنگی آن را شکل می‌دهند. بر این مبنا در این کتاب توضیح داده می‌شود که تصمیم‌سازی یک فرد در مورد امری خاص از محیطی که فرد در آن حضور دارد مستقل نبوده و در آن تأثیر می‌پذیرد. مثلاً میزان حمایتی که فرزندان از والدین پیر خود به عمل می‌آورند به اندازه‌ای بسته به این است که اطرافیان و هموعان فرزندان در چنین موردی چگونه عمل می‌کنند. این که چرا کالاهای تقلبی دارای بازار می‌شوند به این موضوع بر می‌گردد که افرادی در جامعه نقش رهبر و پیشگام در مصرف را ایفا می‌کنند در حالی که پیروان آنها می‌خواهند با مصرف همان کالای

۱. خواننده علاقه‌مند را برای آشنایی بیشتر با دیدگاهها و مطالعات بکر، به کتاب معرفی شده در زیر

ارجاع می‌دهم:

Becker, Gary S. (1990), *The Economic Approach to Human Behavior*, Chicago and London: The University of Chicago Press.

مورد تقاضای رهبران، خود را به آنها شبیه‌تر سازند اما چون قادر به پرداخت بهای بالای آن کالای خاص نیستند لذا زمینه برای تولید کالاهای جعلی مشابه با کالاهای اصل فراهم می‌شود. این موارد و بسیاری از موضوعات دیگر که در بیشتر جوامع امروزی با هر فرهنگ و زبان و نژادی مشاهده می‌شود در فصل‌های مختلف این کتاب به بحث گذاشته می‌شوند.

در واقع موضوع این کتاب همان چیزی است که تا حدودی دغدغه اقتصاددانان نهادی را تشکیل می‌دهد اما رویکرد آن کاملاً متفاوت بوده و در قالب دیدگاه نئوکلاسیک شکل گرفته است. در این چهارچوب مجموعه متنوعی از موضوعات مورد بحث قرار می‌گیرند که عبارت‌اند از سرمایه اجتماعی، عادت‌ها و تعاملات اجتماعی، بازار ازدواج، تفکیک و ادغام محله‌ها، کیفیت کالا، منزلت و نابرابری و الگوسازی مدها، هنجارها و ارزش‌ها. از این رو کتاب حاضر می‌تواند برای اقتصاددانان با رویکردهای متفاوت و دانشجویان رشته‌هایی مانند اقتصاد و علوم اجتماعی و متابع مختلف تحصیلی، حاوی مطالب مفیدی باشد و ترجمه فارسی آن از موانع موجود در سه دهه مطالعه آن بکاهد.

در ترجمه این کتاب تلاش شده است تا رعایت امانت شده و هیچ مطلبی از قلم نیفتد و یا ماهیت آن تغییر نیابد. با این حال در جاهایی که مناسب دانسته شد مطالبی جهت آشنایی بیشتر خواننده عمدتاً در قالب پانویست اضافه گردید. در عین حال در برخی قسمت‌ها مانند پیوست فصل ۷ بعضی از علائم و نمادهای ریاضی با آنچه در داخل متن وجود دارد در تطابق نبود که این ضعف در ترجمه برطرف شده است. امید است که این تلاش، مفید و ثمر بخش واقع شود و به پیشبرد دانش اقتصاد و شناخت مسائل اجتماعی کمک کند.

وحید مهربانی

دانشگاه تهران

پاییز ۱۳۹۴